

Sivil Toplum Kuruluşu Yürütücülerinin Spor Etkinliklerine Yönelimleri: Nicel Bir Araştırma

The Orientation of Non-Governmental Organization Executives Towards Sports Events: A Quantitative Research

Ahmet Faruk YILDIRIM**

 0000-0002-8743-2740

Şevket Cihat ÖZER**

 0000-0002-0521-7431

Hayri DEMİR*

 0000-0001-9496-8992

MAKALE BİLGİSİ

Başvuru: 15. 10. 2022
Düzeltilme Talebi: 31. 10. 2022
Son Düzeltilme: 12. 11. 2022
Kabul: 24. 11. 2022
Online Yayım: 15. 12. 2022

Anahtar Kelimeler:

Spor Sosyolojisi
Sivil Toplum Kuruluşları
Spor Etkinlikleri
Sosyalleşme
Gönüllü Örgütlenme

ÖZ

Bu çalışmada, gençlik ve spor alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları yürütücülerinin spor etkinliklerine yönelim durumlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklem grubu, Türkiye’de faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarında görev yapan 167 katılımcıdan oluşmaktadır. Betimleyici olarak tasarlanan bu çalışmada veri toplama aracı olarak anket tekniği kullanılmıştır. Çalışmada yer alan katılımcıların demografik durumlarının tespit edilmesi için frekans analizi; verilen normal dağılım durumunu saptamak adına basıklık ve çarpıklık testi uygulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda, gençlik ve spor alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları yürütücülerinin spor etkinliklerine yönelim durumlarının cinsiyet değişkenine göre, erkek katılımcıların ölçek puan ortalamalarının kadın katılımcıların toplam puan ortalamalarından anlamlı düzeyde ve ölçek alt boyutlarından duygu arama, bilgi arama boyutlarında erkek katılımcılar lehine anlamlı farklılık görülmüştür. Gençlik ve spor alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları yürütücülerinin spor etkinliklerine yönelimlerinin düzenli spor yapma ve yapmama değişkenine göre, ‘duygu arama, bilgi arama’ alt boyutları ve toplam puanlarda düzenli spor yapanlar lehine anlamlı farklılaştığı tespit edilmiştir. Gençlik ve spor alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları yürütücülerinin spor etkinliklerine yönelimlerinin yaşanılan bölge değişkenine göre, Marmara Bölgesi’nde yaşayan katılımcıların, Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde yaşayan katılımcılara göre anlamlı oranda farklılaştığı gözlenmiştir. Gençlik ve spor alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları yürütücülerinin spor etkinliklerine yönelimlerinin yaş ve eğitim değişkenlerine göre anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür.

*1Yazar İletişim/ Corresponding Author: Ahmet Faruk Yıldırım (Dr. Öğr. Üyesi), Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, Nevşehir, Türkiye ✉ afyildirim@nevsehir.edu.tr

*2 Şevket Cihat Özer (Arş. Gör.), Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü, Nevşehir, Türkiye ✉ scihatozer@gmail.com

*3 Hayri Demir (Prof. Dr.), Selçuk Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü, Konya, Türkiye ✉ hdemir@selcuk.edu.tr

Kaynak Gösterimi/ Citing This Article: Yıldırım, A. F., Özer, Ş. C. ve Demir, H. (2022). Sivil toplum kuruluşu yürütücülerinin spor etkinliklerine yönelimleri: Nicel bir araştırma. *Sosyolojik Bağlam Dergisi*, 3(3), 251-262. doi:10.52108/2757-5942.3.3.3

ARTICLE INFO

Submitted: 15. 10. 2022
Revision Requested: 31. 10. 2022
Final Revision Received: 12. 11. 2022
Accepted: 24. 11. 2022
Published Online: 15. 12. 20212

Keywords:

Sports Sociology
Non-Governmental Organizations
Sporting Events
Socialization
Volunteer Organization

ABSTRACT

In this research, it is aimed to examine the orientation of the non-governmental organizations active in the field of youth and sports to sports activities. The sample group of the research consists of 167 participants working in non-governmental organizations operating in Turkey. Questionnaire technique was used as a data collection tool in this research, which was designed as descriptive. Frequency analysis to determine the demographic status of the participants in the research; In order to determine the given normal distribution, the kurtosis and skewness tests were applied. As a result of the analyzes made, according to the gender variable of the orientation of the non-governmental organizations active in the field of youth and sports, the scale score averages of the male participants were significantly different from the total score averages of the female participants, and there was a significant difference in favor of the male participants in the sub-dimensions of emotion seeking and information seeking. It has been determined that the orientation of the executives of non-governmental organizations operating in the field of youth and sports to sports activities differs significantly in favor of those who regularly do sports in the sub-dimensions of "searching for emotions, seeking information" and total scores, according to the variable of doing or not doing sports regularly. It has been observed that the orientation of the executives of non-governmental organizations operating in the field of youth and sports to sports activities differs significantly between the participants living in the Marmara Region and the participants living in the Southeastern Anatolia Region, according to the region of residence. It has been observed that there is no significant difference in the orientation of the executives of non-governmental organizations operating in the field of youth and sports to sports activities according to age and education variables.

1 Giriş

Spor; sağlıklı kalma, serbest zamanı verimli biçimde değerlendirme, mutlu olma gibi nedenlerle yürütülen bireysel/toplumsal faaliyetleri içermektedir. Gündelik yaşamın bir gerçekliği olarak spor, bireyin fiziksel, ruhsal, sosyo-kültürel olarak gelişmesinde ve içinde yaşadığı sosyal dünyanın içselleştirilmesinde önemli rolü olan bir etkinliktir. Bu özelliklerinden dolayı özellikle çağdaş toplumlarda spor faaliyetlerinin önemi ve yaygınlığı her geçen gün artmaktadır. Özellikle formal ve informal sosyalleşme süreçlerinde resmi kurumların ve sivil toplum örgütlerinin faaliyetlerinin önemli bir kısmında spor etkinliklerinin yer aldığını görmekteyiz. Bundan dolayıdır ki, gençlik kategorisinde spor faaliyetleri yürüten sivil toplum kuruluşları yürütücülerinin serbest/boş zamanları değerlendirme araçlarından biri olan spor etkinliklerine yönelim durumlarının incelenmesi önem arz etmektedir.

Spor faaliyetlerinin hem topluma hem de bireye yönelik bir dizi temel işlevi vardır. Bireyin fiziksel, ruhsal ve sosyal olarak gelişmesinde spor etkinliklerinin olumlu katkısı, birçok çalışmanın bulguları arasında yer almaktadır. Nitekim bireyin fiziksel iyilik halinin oluşmasında günlük yaşamda gerçekleştirmiş olduğu spor faaliyetlerinin önemi tartışılmaz ve bilimsel bir gerçekliktir. Dahası fiziksel olarak iyi olmak beraberinde kişinin özgüvenini ve kendine olan inancını geliştirmede son derece önemlidir. Spor etkinlikleri bireyde olumlu benlik algısının oluşumunu hızlandırmasının yanı sıra kişinin kendine olan güveninin ve sağlıklı toplumsal ilişkilerin oluşturulmasında etkili rol oynamaktadır.

Bireyin sağlıklı sosyal rol edinmesi, toplumsal kurumların işlevinin ve öneminin benimsemesinde ve kolektif kimliklerin oluşumunda özellikle grupla yapılan spor faaliyetlerinin önemi tartışılmazdır. Stevenson ve Nixon (1972) sağlıklı toplumsal yapıların oluşumunda ve korunmasında, sosyoduygusal, toplumsallaşma, bütünleştirici, siyasal ve sosyal hareketlilik olmak üzere, sporun beş tane temel işlevi olduğunu söylemektedir (Akt. Delaney, 2015: 20). Bu işlevlerinin yanı sıra, çağdaş toplumlarda boş zamanları değerlendirmenin sosyal bir kurum olarak işlev gördüğünü ve bireylerin boş/serbest zamanlarını değerlendirmede sporun önemli bir faaliyet olarak ön plana çıktığını söyleyebiliriz.

Spor etkinlikleri, sportif amaçlı yapılan etkinliklerdir ve küreselleşmenin beraberinde getirdiği, evrensel olarak gerçekleşen değişim ve dönüşüm süreçlerinden etkilenmeyen herhangi bir alan olmadığı apaçık bir gerçek olarak karşımızda durmaktadır. Etkilenen alanlar arasından en önemlisi de endüstriyel olarak adlandırılabilir olan spor etkinlikleridir. Zira sportif etkinlikler, finansal olarak ciddi rakamlar ve başarılarla sahip bir alandır ve spor etkinliklerinin başarı elde etmesi; maliyet, zaman ve kalitenin bir arada olmasıyla büyük oranda ilişkili bulunmaktadır. Öte taraftan spor etkinliklerinin finansal getiri kadar sosyal etkisi de azımsanmayacak düzeyde yüksektir. Daha kapsamlı bir yaklaşımla, ekonomik etkilerin yanında turizm/ticari, fiziksel, sosyo-kültürel, psikolojik ve politik etkiler de sportif etkinlikler içerisinde kendine yer bulmaktadır (Oldenboom, 2006). Her geçen gün küreselleşen spor etkinliklerine olan ilginin aynı düzeyde sürekli artması, spor etkinlikleri kapsamında gerçekleştirilen etkinliklerin ekonomik boyutunda da büyümeye imkân sağlamaktadır (Monga, 2006). Çok yönlü boyutları olan spor etkinliklerine olan ilgi günümüz toplumlarında her geçen gün artmakta ve toplumsal organizasyonlar için de spor önemli bir olgu haline gelmeye başlamaktadır. Resmi organizasyonların yanı sıra sivil toplum kuruluşlarının da spor aktivitelerine olan yönelimlerinin daha belirginleştiğini görmekteyiz. Spora yönelik bilincin gelişmesinde kamusal kaynakların ya da resmi organizasyonların önemi yadsınamaz. Ancak sivil alan içerisinde spora yönelik yatırımların geliştirilmesinde sivil toplum kuruluşu yürütücüleri de doğrudan ya da dolaylı roller oynayabilir. Sivil toplum kuruluşlarında aktif olarak çalışan yürütücülerin spora yönelim durumları, sivil toplum kuruluşları aracılığıyla sosyalleşen katılımcı bireylerin spora yönelik tutum ve davranışlarını kuşkusuz etkileyecektir.

Bireylerin spora yönelimlerini etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Bu araştırma bağlamında ise literatürdeki sınırlılık göz önünde bulundurularak sivil toplum kuruluşları yöneticilerinin spora yönelim durumları betimlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada bir taraftan sivil toplum kuruluşları yöneticilerinin spora yönelim durumları genel anlamda irdelenmeye çalışılmış diğer taraftan yöneticilerin spora yönelim tutumlarının demografik değişkenlere göre farklılaşp farklılaşmadığı tespit edilmeye çalışılmış ve değerlendirilmiştir.

2 Literatür Özeti

Sivil toplum kuruluşlarının (STK'ların) nitelendirilmesi konusunda yaygın olarak kullanılan kavramlar, 'hükümet dışı organizasyonlar', 'gönüllü örgütlenmeler' ve 'vergiden muaf organizasyonlar' şeklinde sıralanabilir (Özdemir, 2004: 101-102; Kaypak, 2012: 181). Sivil toplum kuruluşlarının misyonlarının başında gelen konulardan bir tanesi, kamuoyu yaratmak yöntemiyle bireylerin taleplerinin gündeme taşınmasına ve bu taleplerin ilgili otoriteler tarafından dikkate alınmasına olanak sağlamaktır. Bu yönleri ile STK'lar çoğulcu bir toplum yapısının oluşturulmasında işlevsel bir aksiyon üstlenme sorumluluğuna sahip olmaktadır. STK'lar, devlet tarafından gerçekleştirilen uygulamalara veya sektörler tarafından ekonomik olarak dayatılan bir takım mekanizmalara karşı, gerekli olan durumlarda toplumu oluşturan bireyleri temsilen, koruyucu bir faktör olma işlevi görmektedirler (Erözden, 2001: 13-23). Bundan dolayı, çağdaş toplumlarda ve gelişmiş demokrasilerde sivil toplum kuruluşları, karar alma süreçlerinde toplumsal iradeyi yansıtabilme için etkin rol almakta ve kamuoyunun oluşmasında önemli misyona sahiptirler.

Sivil toplum örgütlerinin en temel fonksiyonlarından biri üyelerini toplumsallaştırmak ve topluma uyumlarını sağlamaktır. Bunun anlamı üyelerin bilinçlenmesini temin etmektir (Talas, 2010: 77). Sivil toplum kuruluşları aracılığıyla yürütülen ve gönüllülüğe dayalı çalışmalar, her insanın içinde var olan toplumsal gelişime katılım isteğinin sivil toplum kuruluşları kanalıyla canlandırılması ve etkin hale getirilmesini amaçlamaktadır. Gönüllülüğe dayalı çalışmalar aynı zamanda kişinin sahip olduğu bilgi, yetenek ve birikimlerini çevresiyle, toplumla paylaşarak haz almasına, keyif duymasına, mutlu olmasına olanak sağlayan uğraşlardır. Gönüllü çalışmaların etkinleşebilmesine olanak sağlayan sivil toplum hareketlerinin çoğalmasa ve yaygınlaşması ise toplumun kültürel alışkanlıkları ve gelenekleriyle mümkün olabilmektedir. Türkiye'de bugüne kadar kurulmuş olan sivil toplum kuruluşları, daha çok "spor", "dini inanç" eksenli ve "yardıma" yönelik girişimler olmuştur (Bayhan, 2018: 16). Bu bağlamda sivil toplum kuruluşlarının çeşitli birimlerinde çalışan yönetici ve yürütücülerin eğilimleri, yönelimleri gençliği etkileyebilme kapasitesi noktasında özel bir öneme sahiptir.

Özellikle son yıllarda Türkiye'de çeşitli alanlarda bilimsel araştırmaların konusu olarak karşımıza çıkan sivil toplum ve STK'lar, yerli literatürde birçok çalışmaya konu olmakla birlikte daha fazla çalışmayı gerektiren bir alan olarak değerlendirilebilir (Kutlu vd., 2021: 140). İnsanların birbirleriyle olan düzenli etkileşimleri, toplumsal kural ve kalıpları şekillendirmekte ve bunun bir sonucu olarak sağlık hizmeti adına hastaneler, eğitim hizmeti adına okullar, iş hayatı adına şirketler, örgütlenme adına sendikalar, dernekler, siyasi partiler ve spor hizmetleri adına spor kulüpleri (Ekenci, 1997), ve topluma dair her şey için STK'lar gibi kuruluşlar yapılandırılarak örgütsel olarak toplumdaki yerlerini almaktadır (Devecioğlu ve Çoban, 2005). STK'lar tarafından sağlanan hizmetler sağlık alanından, maddi yardımlara, eğitim faaliyetlerinden, insani yardım ve haklara kadar uzanan çok geniş bir çerçeve içermektedir (Willets, 2002; Odmalm, 2004; Tamer, 2010; Lewis, 2010; Yıldırım, 2003; Piacentini, 2015). Sporla ilgili belirli bir amacı olan STK'lar 1990'ların sonlarında ve yirmi birinci yüzyılın başlarında ortaya çıkmıştır. STK'ların gençlere yönelik spor ve fiziksel aktiviteye müdahil olması nispeten yeni bir olgu olmasına rağmen, STK liderliğindeki girişimlerin sayısı dünya çapında hızla artmaktadır (Van Eyken, 2010). Genel olarak spor politikaları; hükümet inisiyatifleri, piyasa inisiyatifleri ve sivil eylem arasındaki etkileşimle oluşturulur. STK'lar bu politika etkileşiminde atıpkı bir role sahiptir. STK'lar, bu etkileşimler kısmen veya genel olarak beklenen inisiyatifleri ve sonuçları üretmede başarısız olduğunda harekete geçerler. Bu açıdan bakıldığında, sporla ilgili STK'lar, beklenen programları sunamayan spor politikalarına bir yanıt olarak ortaya çıkmaktadır (Sanders vd., 2014). Görüldüğü gibi devletlerin spor politikalarının toplumun ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz ve etkisiz kaldığı ya da toplumun büyük kesimine ulaşamaması gibi durumlarda, spor alanında faaliyet gösteren STK'lar devreye girerek toplumun spor faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarını karşılamada tamamlayıcı bir role sahip olurlar. Özellikle çağdaş toplumlarda devlet örgütlenmesinde toplumun birçok gereksiniminin karşılanmasında sivil toplum kuruluşlarının daha etkin hale geldiği görülmektedir.

Gençlik ve spor alanında faaliyet gösteren STK'lar ve yürütücülerinin spor etkinliklerine yönelik durumları ile ilgili literatürde herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Buna karşın, öğretmen adaylarının, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü personellerinin ve spor hizmeti veren kamu kurum ve kuruluşları çalışanlarının spor etkinliklerine yönelimleri üzerine yapılan çalışmalara rastlanmıştır. Çiriş ve Başkonuş (2020) tarafından öğretmen adaylarının spor etkinliklerine yönelimlerinin

incelendiği araştırma 309 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, öğretmen adaylarının spor etkinliklerine yönelme düzeyleri cinsiyet değişkenine göre sadece bilgi arama alt boyutunda; erkek katılımcılar lehine anlamlı farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. Duygu arama ve sosyalleşme alt boyutlarında anlamlı bir farklılaşma gözlenmemiştir. Spor etkinliklerine en yüksek düzeyde katılımın duygu arama alt boyutunda olduğu bulgulanmıştır. Turan (2021) tarafından yapılan araştırmada Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü personellerinin spor etkinliklerine yönelimlerinin incelendiği çalışma 159 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, katılımcıların spor etkinliklerine yönelim düzeyleri cinsiyet değişkenine göre, toplam ölçek puanlarında ve ölçeğin bilgi arama alt boyutunda erkek katılımcılar lehine farklılaştığı görülmüştür. Yayla (2022) tarafından yapılan yüksek lisans çalışmasında, spor hizmeti veren kamu kurum ve kuruluşlarındaki çalışanların spor etkinliklerine yönelim düzeyleri ve spora yönelik tutumları incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, spor etkinliklerine yönelim düzeyinin cinsiyet değişkenine göre farklılaştığı ve farklılığın erkek katılımcılar lehine olduğu, düzenli spor yapma ve yapmama değişkenine göre ise spor etkinliklerine yönelim düzeylerinin düzenli spor yapan katılımcılar lehine anlamlı farklılaştığı bulgulanmıştır.

3 Yöntem

Bu araştırmada gençlik ve spor alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları yürütücülerinin spor etkinliklerine yönelim durumları incelenmiştir. Araştırmada yanıt aranan soru aşağıdaki şekildedir;

- İlgili kuruluş yürütücülerinin spor etkinliklerine yönelim durumları ile sosyo-demografik değişkenleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Çalışmanın amacı doğrultusunda betimleyici olarak tasarlanan araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden olan tarama (survey) araştırma deseninden yararlanılmıştır. Tarama araştırmaları bireylerin belirli konulardaki tutum, inanç, görüş, davranış, beklenti ve özelliklerini anketler yardımıyla tespit etmeyi amaçlamaktadır (Gürbüz ve Şahin, 2018: 105). Araştırmada sivil toplum kuruluşu yöneticilerinden elde edilen ölçülebilir nitelikteki sayısal veriler istatistiksel işlemler kullanılarak analiz edilmiştir. Gençlik ve spor alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları yürütücülerinin spor etkinliklerine yönelimlerinde gözlemlenen istatistiksel düzenlilikler ortaya çıkarılmaya çalışıldığı için nitel yöntemden ziyade nicel araştırma yöntemi tercih edilmiştir.

Araştırma için, Selçuk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Etik Kurulu'nun 141 numaralı kararı ile etik kurul izni alınmıştır.

3.1 Araştırmanın Tasarımı ve Ölçme Araçları

Araştırmanın evrenini, 2022 yılı içerisinde Türkiye'de faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarında görev yapan yürütücüler oluşturmaktadır. Örneklemini, Türkiye'nin yedi bölgesinden gençlik ve spor alanında faal sivil toplum kuruluşlarında görev yapmakta olan 77 kadın 90 erkek olmak üzere 167 katılımcı oluşturmaktadır. Bu araştırma geçerliliği ve güvenilirliği test edilmiş olan "Spor Etkinliklerine Yönelim Ölçeği" boyutlarıyla sınırlıdır. Bu çalışmada katılımcıların spor etkinliklerine yönelim durumlarının incelenmesi için tarama yöntemlerinden anket tekniği kullanılmıştır. Katılımcılar tarafından cevaplanan anket formu iki bölümden oluşmaktadır; Formun ilk bölümü, katılımcıların sosyo-demografik yapılarını belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan sorulardan oluşturulmuştur. İkinci bölüm ise, katılımcıların spor etkinliklerine yönelimini belirlemek amacıyla taşımaktadır.

Spor Etkinliklerine Yönelim Ölçeği: Çevik vd. (2019) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Spor Etkinliklerine Yönelim Ölçeği" Pons vd. (2006) tarafından geliştirilmiştir. 12 maddeden ve 3 faktörden oluşan ölçek 5'li likert tipi önermelere sahiptir. "1. Faktör "Sosyalleşme" (Cronbach Alpha 0.75) 2. Faktör "Duygu arama" (Cronbach Alpha 0.87), 3. Faktör "Bilgi arama" (Cronbach Alpha 0.75) olarak isimlendirilmiştir. Ölçeğin geneline ait Cronbach Alpha değeri 0.87 olarak hesaplanmıştır." (Çiriş ve Başkonuş, 2020: 144).

3.2 Verilerin Analizi

Araştırma sürecinde elde edilen verilere, SPSS v20.0 programı kullanılarak çeşitli istatistiksel analizler uygulanmıştır. Tanımlayıcı istatistikler arasında yer alan aritmetik ortalama, mod, medyan ve dağılım oranları, katılımcılara ait bilgilerin değerlendirilmesi noktasında kullanılmıştır. İstatistiksel fark analizlerine başlamadan önce verilerin homojenlik durumları incelenmiş ve normal dağılım gösterip göstermediğine bakılmıştır.

Elde edilen verilerin incelenme sürecinde parametrik hipotez testlerinden faydalanılmıştır. Bu anlamda, sivil toplum kuruluşu yürütücülerinin spor etkinliklere yönelimlerinin ikili değişkenler bazında analiz edilmesinde bağımsız t-testi; üç ve daha fazla değişken bazında analiz edilmesinde tek yönlü varyans analizi (ANOVA) tekniklerine başvurulmuştur. Bu kapsamda; katılımcıların demografik değişkenlerini tespit etmek amacıyla frekans analizi; yaş, cinsiyet, eğitim durumu ve düzenli spor yapma değişkenlerine göre spor etkinliklerine yönelme durumlarının karşılaştırılmasında bağımsız gruplarda t-testi uygulanmıştır. Veriler homojen dağılım göstermediği için katılımcıların yaşadığı bölge değişkeni ile sosyalleşme alt boyut puanlarının karşılaştırılmasında Kruskal Wallis analizi; ortaya çıkan farkın hangi gruplardan kaynaklandığını tespit edebilmek için de Tamhane testi uygulanmış ve anlamlılık düzeyi ($p < 0.05$) alınmıştır.

4 Bulgular

Katılımcıların demografik özelliklerinin dağılımını tespit etmek amacıyla uygulanan frekans analizi sonuçları tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Bilgiler

Yaş	N	%
29 yaş ve altı	96	57,5
30 yaş ve üzeri	71	42,5
Cinsiyet	N	%
Kadın	77	46,1
Erkek	90	53,9
Eğitim Durumu	N	%
Önlisans / Lisans	134	63,5
Lisansüstü	33	36,5
Yaşadığınız Bölge	N	%
Marmara	23	13,8
Ege	25	15
Akdeniz	19	11,4
İç Anadolu	34	20,4
Doğu Anadolu	21	12,6
Karadeniz	26	15,6
Güneydoğu Anadolu	19	11,4
Düzenli Spor Yapıyor Musunuz?	N	%
Evet	81	48,5
Hayır	86	51,5

Analiz sonucu ortaya çıkan veriler ışığında; araştırmada yer alan katılımcıların yaş aralıkları incelendiğinde en yüksek katılım 96 kişi ile %57,5 oranıyla 29 yaş ve altı, en düşük katılım ise 71 kişi ile % 42,5 oranıyla 30 yaş ve üstü şeklinde gerçekleştiği görülmektedir. Katılımcıların cinsiyet durumlarına ilişkin dağılımlar incelendiğinde araştırmada yer alan katılımcıların 90 kişi ile % 53,9’unu erkekler, 77 kişi ile %46,1’ini kadınlar oluştururken, eğitim durumlarına ilişkin dağılımlar incelendiğinde katılımcılarda 134 kişi ile %63,5’i önlisans/lisans seviyesinde, 33 kişi ile %36,5’i lisansüstü seviyesinde olduğu görülmektedir. Katılımcıların düzenli spor yapma durumuna bakıldığında zaman evet diyen %48,5 oranıyla 81 kişi iken, hayır diyen kişi sayısı %51,5 oranıyla 86 kişi olmuştur. Ayrıca katılımcıların %13,8 oranıyla 23’ü Marmara Bölgesi’nde, %15 oranıyla 25’i Ege Bölgesi’nde, %11,4 oranıyla 19’u Akdeniz Bölgesi’nde, %20,4 oranıyla 34’ü İç Anadolu Bölgesi’nde, %12,6 oranıyla 21’i Doğu Anadolu Bölgesi’nde, %15,6 oranıyla 26’sı Karadeniz Bölgesi’nde ve %11,4 oranıyla 19’u Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde yaşamakta olduğu anlaşılmaktadır.

Katılımcıların cinsiyet ile düzenli spor yapma değişkenlerine göre spor etkinliklerine yönelme durumlarının karşılaştırılmasında bağımsız gruplarda t-testi uygulanmış ve sonuçlar tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların Spor Etkinliklerine Yönelim Durumu Alt Boyut Ortalamalarının Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması (t testi)

Alt Boyut	Cinsiyet	N	Ortalama	SS	t	P
Sosyalleşme	Kadın	77	4,502	0,503	-0,164	0,870
	Erkek	90	4,488	0,533		
Duygu Arama	Kadın	77	3,846	0,954	2,593	0,010*
	Erkek	90	4,206	0,839		
Bilgi Arama	Kadın	77	2,834	0,883	3,354	0,001*
	Erkek	90	3,291	0,873		
Toplam	Kadın	77	3,673	0,682	2,855	0,005*
	Erkek	90	3,972	0,668		

Tablo 2 incelendiğinde, katılımcıların cinsiyet değişkenine göre; spor etkinliklerine yönelim alt boyutlarının karşılaştırıldığında, sosyalleşme alt boyutunda herhangi bir anlamlı farka rastlanmamıştır. Buna karşılık, “duygu arama” alt boyutunda kadın ($X=3,846\pm 0,954$), erkek ($X=4,206\pm 0,839$); “bilgi arama” alt boyutunda kadın ($X=2,834\pm 0,883$), erkek ($X=3,291\pm 0,873$) ve toplam puanda kadın ($X=3,673\pm 0,682$), erkek ($X=3,972\pm 0,668$) arasında anlamlı farka rastlanmıştır. Spor etkinliklerine yönelim ve alt boyutlarında en yüksek katılım “sosyalleşme” alt boyutunda kadın katılımcılar olurken ($X=4,502\pm 0,503$), yine en düşük katılım ise bilgi arama alt boyutunda kadın katılımcılar ($X=2,834\pm 0,883$) olduğu görülmüştür.

Gençlik ve spor alanında aktif sivil toplum kuruluşları yürütücülerinin, spor etkinliklerine yönelim durumlarının incelenmesini amaçlayan bu çalışmada, katılımcı grubun cinsiyet değişkeni ele alındığında spor etkinliklerine yönelim durumu ölçek alt boyutlarından duygu arama, bilgi arama ve toplam puan ortalamalarında anlamlı farklılık tespit edilmişken, sosyalleşme alt boyutunda herhangi bir anlamlı farklılık tespit edilememiştir. Sosyalleşme alt boyutu puan ortalamaları erkek ve kadın katılımcılarda yüksek düzeyde ve birbirine yakın bir dağılım sergilemektedir. Buradan yola çıkarak spor etkinliklerine yönelimde temel motivasyonun her iki cinsiyet açısından ‘sosyalleşme’ olduğunu söyleyebiliriz. Spor etkinliklerine yönelim ölçeğinin alt boyutlarından olan ‘bilgi arama’ boyutunda, kadın katılımcıların erkek katılımcılara göre daha düşük ortalamaya sahip oldukları görülmüştür. Bu durum, çalışmada yer alan kadın katılımcıların, spor etkinliklerine yönelim ölçeğinin ‘bilgi arama’ alt boyutu özelinde erkek katılımcılar kadar bilgi ihtiyacı olmadığı ve bu bağlamda kadın katılımcıların, erkek katılımcılar kadar bilgi arama odaklı olmadıkları şeklinde ifade edilebilir. Öte yandan Türk toplumu erkek egemen bir toplum olma özelliği gösterdiği için kadınların bilgi edinme ihtiyaçları daha çok birincil gruplar (iç gruplar) vasıtasıyla karşılandığı şeklinde de yorumlanabilir. Duygu arama boyutunda erkek katılımcıların puan ortalamalarının kadın katılımcılardan daha yüksek çıkmasını, erkek katılımcıların duygu aramayı daha çok önemseydiği şeklinde yorumlayabiliriz. Spor etkinlikleri yüksek düzeyde fiziksel, psikolojik dayanıklılığın, gücün, rekabetin, yarışmanın ve mücadelenin yaşandığı faaliyetlerdir. Sözü edilen olgular toplumsal cinsiyet bağlamında daha çok eril özellikler olarak belirginleşir. Buradan hareketle duygu arama motivasyonunun erkek katılımcılarda daha önemli olması durumunun toplumsal cinsiyet algıları ile ilişkili olduğu söylenebilir. Bireyler hayatlarına sporu dâhil edebilmek için serbest/boş zaman dilimlerine ihtiyaç duymaktadırlar. Bu bağlamda erkek katılımcıların, kadın katılımcılara oranla kendilerine daha fazla serbest zaman yaratabildikleri söylenebilir. Kadın katılımcıların, profesyonel iş hayatlarına ayırmak zorunda oldukları zaman dışında, ev işleri ve çocuklar gibi faktörlere bağlı olarak sorumluluklarının erkek katılımcılara göre daha fazla olduğu ve bu durumun kadın katılımcıların kendilerine spor için serbest zaman ayırabilme olasılıklarını azalttığı şeklinde ifade edilebilir.

Ciriş ve Başkonuş (2020) ve Turan (2021) tarafından yapılan çalışmalarda, cinsiyet değişkeni ile spor etkinliklerine yönelim düzeylerinin sadece bilgi arama boyutunda erkek katılımcılar lehine anlamlı farklılıklar; Yayla (2022) tarafından yapılan çalışmada ise cinsiyet değişkeni ile spor

etkinliklerine yönelim düzeyleri arasında erkek katılımcılar lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bu sonuçlar da araştırmamızın sonuçları ile paralellik göstermektedir.

Katılımcıların düzenli spor yapma durumları ile spor etkinliklerine yönelme durumlarının karşılaştırılmasında bağımsız gruplarda t-testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların Spor Etkinliklerine Yönelim Durumu Alt Boyut Ortalamalarının Düzenli Spor Yapma Durumları (t testi)

Alt Boyut	Düzenli Spor Yapma Durumu	N	Ortalama	SS	t	P
Sosyalleşme	Evet	81	4,535	0,490	0,967	0,335
	Hayır	86	4,457	0,543		
Duygu Arama	Evet	81	4,397	0,595	5,389	0,001*
	Hayır	86	3,704	1,022		
Bilgi Arama	Evet	81	3,512	0,655	6,799	0,001*
	Hayır	86	2,674	0,922		
Toplam	Evet	81	4,136	0,478	6,144	0,001*
	Hayır	86	3,549	0,736		

Tablo 3 incelendiğinde, katılımcıların düzenli spor yapma durumuna göre; spor etkinliklerine yönelim alt boyutlarının karşılaştırılmasıyla, istatistiksel olarak “duygu arama” alt boyutunda düzenli spor yapanların ($X=4,397\pm0,595$), düzenli spor yapmayanların ($X=3,704\pm1,022$), “bilgi arama” alt boyutunda düzenli spor yapanların ($X=3,512\pm0,655$), düzenli spor yapmayanların ($X=2,674\pm0,922$) ve toplam puanda düzenli spor yapanların ($X=4,136\pm,478$), düzenli spor yapmayanların ($X=3,549\pm,736$) ortalamaları arasında anlamlı farka rastlanırken, “sosyalleşme” alt boyutunda herhangi bir anlamlı farka rastlanmamıştır. Spor etkinliklerine yönelim ve alt boyutlarında en yüksek katılım, “sosyalleşme” alt boyutunda düzenli spor yapma durumuna evet cevabı veren katılımcılar olurken ($X=4,535\pm,490$), en düşük katılım ise “bilgi arama” alt boyutunda düzenli spor yapma durumuna hayır cevabı veren katılımcılar ($X=2,674\pm,922$) olduğu görülmüştür.

Gençlik ve spor alanında aktif sivil toplum kuruluşları yürütücülerinin, spor etkinliklerine yönelim durumları ile spor yapma durumları arasındaki ilişki incelendiğinde, düzenli spor yapan katılımcıların, düzenli spor yapmayan katılımcılara göre daha yüksek ortalamaya sahip oldukları görülmektedir. Bir diğer ifade ile düzenli spor yapan katılımcıların, sporu hayatlarına dâhil edebildikleri ve spor ortamlarında daha fazla buldukları için spor etkinliklerine yönelim motivasyonlarına ilişkin verilerinin daha pozitif bir eğilim içerisinde olduklarıdır.

Yayla (2022) tarafından yapılan araştırmada da düzenli spor yapma davranışlarının spor etkinliklerine yönelim düzeyi üzerinde olumlu etkisi olduğu bulgulanmıştır. Karagüzel (2019)'e göre düzenli spor yapma durumu göz önünde bulundurulduğunda, kadın katılımcıların spor etkinliklerine yönelim durumlarına ilişkin toplam puanları arasında düzenli spor yapan katılımcıların, düzenli spor yapmayan katılımcılara göre daha yüksek ortalamaya sahip oldukları görülmüştür. Gökdağ vd., (2019)'nin araştırmalarına göre, düzenli spor yapan yönetici kadınların spor etkinliklerine yönelim durumları ile düzenli spor yapmayan yönetici kadınların spor etkinliklerine yönelim durumlarına ilişkin algıları arasında, düzenli spor yapan yönetici kadınların avantajına gerçekleşen şekilde anlamlı bir farklılık olduğunu ifade etmişlerdir. İncelenen bu çalışma sonuçlarının, araştırmamızın sonuçlarını desteklediği görülmektedir. Düzenli spor yapan bireylerin, düzenli spor yapmayan bireylere oranla, spor etkinliklerine yönelimlerinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

Katılımcıların spor etkinliklerine yönelme durumlarının yaşadıkları bölge değişkenlerine göre değerlendirilmesinde Kruskal Wallis analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Katılımcıların Spor Etkinliklerine Yönelim Durumu Alt Boyut Ortalamalarının Yaşadığı Bölge Değişkenine Göre Karşılaştırılması (Kruskal Wallis)

Altboyut	Yaşadığı Bölge	N	Ortalama	SS	X	p
Sosyalleşme	Ege	25	4,640	0,470		
	Akdeniz	19	4,421	0,519		
	İç Anadolu	34	4,460	0,492		

Doğu Anadolu	21	4,381	0,589	15,099	0,019
Karadeniz	26	4,461	0,508		
Güneydoğu	19	4,245	0,575		
Marmara	23	4,797	0,358		

Katılımcıların yaşadıkları bölge ile sosyalleşme al boyut puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. ($X=15,099$ $p=0,019$). Bu farklılığın Marmara Bölgesinde yaşayan katılımcıların sosyalleşme alt boyut puan ortalamasının Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yaşayan katılımcıların sosyalleşme alt boyut puan ortalamasından anlamlı düzeyde yüksek olmasından kaynaklandığı belirlenmiştir ($p<0,05$). Tablo 4 incelendiğinde, Marmara Bölgesinde yaşayan katılımcıların sosyalleşme alt boyut puanlarının diğer bölgelerde yaşayan katılımcılara göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Gençlik ve spor alanında aktif sivil toplum kuruluşları yürütücülerinin spor etkinliklerine yönelim alt boyut ortalamalarının yaşadığı bölge değişkenine göre karşılaştırılması sonucunda, Marmara Bölgesi'nde yaşayan katılımcıların Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yaşayan katılımcılara göre sosyalleşme alt boyutu puanları dikkate alınarak daha yüksek puana sahip oldukları görülmektedir. Her iki bölgeyi oluşturan şehirler incelendiğinde, Marmara Bölgesi'ni oluşturan şehirlerin spor anlamında insanlara daha fazla fırsatlar ve imkanlar sunması bu iki bölge arasındaki farklılığın sebeplerinden birisi olabilir. Bunun yanı sıra nüfus yoğunluğu faktörü göz önünde bulundurulduğunda, Marmara Bölgesi'nde yaşayan katılımcıların iş stresinden uzaklaşmak adına spor etkinliklerine daha fazla katılma eğilimi göstermeleri sosyalleşme alt boyutunda ortaya çıkan puan farklılığına bir yorum olarak sunulabilir.

Gençlik ve spor alanında aktif sivil toplum kuruluşları yürütücülerinin spor etkinliklerine yönelim durumlarına ilişkin veriler ile yaş değişkeni incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Varol (2017) ve Turan (2021) tarafından gerçekleştirilen çalışmalarda, katılımcıların spor etkinliklerine yönelim durumlarının, katılımcıların yaş aralıklarına göre anlamlı bir farklılığın görülmediğini ifade etmişlerdir. Varol (2017) ve Turan (2021) tarafından elde edilen bu bulgular, araştırmamızın sonucunu desteklemektedir.

Gençlik ve spor alanında aktif sivil toplum kuruluşları yürütücülerinin spor etkinliklerine yönelim durumlarına ilişkin veriler ile eğitim durumu değişkeni incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Araştırmaya katılanların büyük çoğunluğunun eğitim durumlarının önlisans ve lisans mezunu olması anlamlı bir ilişkinin ortaya çıkmamasında etkili olmuş olabilir. Turan (2021) tarafından gerçekleştirilen çalışmada eğitim durumu değişkeni bağlamında herhangi bir anlamlı farklılığa rastlanmadığını ama eğitim seviyesinin artmasının spora yönelim durumuna pozitif anlamda etki eden bir faktör olabileceğini bildirilmiştir. Söz konusu araştırma sonucu yapmış olduğumuz araştırma sonuçları ile paralellik arz etmektedir.

5 Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada gençlik ve spor alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşu yürütücülerinin spor etkinliklerine yönelim durumları ele alınmıştır. Spor etkinliklerine yönelimi etkileyen birçok unsur bulunmaktadır. Araştırmada gençlik ve spor alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları yürütücülerinin spor etkinliklerine yönelim düzeyleri ile cinsiyet arasında anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir. Erkek yöneticilerin spor etkinliklerine yönelim düzeyleri daha yüksek olduğu görülmüştür. Erkek ve kadın yürütücüler spor etkinliklerine sosyalleşme motivasyonu ile katılma eğilimi göstermektedir. Ayrıca erkek yürütücülerin kadın yürütücülerden farklı olarak duygu ve bilgi ihtiyacını karşılama motivasyonu ile bu etkinliklere katıldıkları gözlenmiştir. Gençlik ve spor alanında aktif sivil toplum kuruluşları yürütücülerinin, spor etkinliklerine yönelim durumları ile spor yapma ve yapmama durumları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Düzenli spor yapan katılımcıların, düzenli spor yapmayan katılımcılara göre spor etkinliklerine yönelim düzeyleri daha yüksektir. Bu bağlamda spor alışkanlığı bu tür faaliyetlere katılımı etkilemektedir şeklinde yorumlanabilir.

Gençlik ve spor alanında aktif sivil toplum kuruluşları yürütücülerinin spor etkinliklerine yönelim düzeyleri ile yaşadığı bölge arasında anlamlı ilişki vardır. Marmara Bölgesi'nde yaşayan katılımcıların Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yaşayan katılımcılara göre spor etkinliklerine yönelim düzeyleri daha yüksektir. Bu açıdan bölgeler arasında ekonomik gelişmişliğin spor faaliyetlerine yönelimi önemli derecede etkilediği söylenebilir. Gençlik ve spor alanında aktif sivil toplum kuruluşları yürütücülerinin spor etkinliklerine yönelim düzeyleri ile eğitim durumları ve yaş değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Gençlik ve spor alanında çalışma yapan sivil toplum kuruluşları yürütücülerinin spor etkinliklerine yönelimleri üzerinde literatürde yeterince çalışmanın olmaması spor sosyoloji alanında önemli bir eksikliklerdir. Bu gerçeklikten hareketle bu alanda çalışma yapacak araştırmacılara çeşitli öneriler sunulabilir. Örneğin, araştırma sonuçlarına göre spora yönelim düzeylerinin erkek katılımcılarda yüksek çıkması, toplumca spor etkinliklerine yönelik cinsiyetçi bakış açısının bir etkisi olarak değerlendirilebilir. Bu bağlamda spor etkinliklerinin kadın erkek bütün bireylerin fiziksel, sosyal ve kültürel gelişime olan yararları üzerine farkındalık oluşturacak çalışmalar yapılabilir. Gençlik ve spor alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının ülkemizde gençlik ve spor politikaları belirlenmesi konusunda karar alıcı mekanizmalara etkisi üzerine araştırma gerçekleştirilebilir. Gençlik ve spor alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının spor etkinlikleri düzenlenmesinde, paydaş olarak yer almasının spor etkinliklerine katılım üzerine etkisi araştırılabilir. Gençlik ve spor alanında faaliyet gösteren farklı ülkelerdeki sivil toplum kurumu yürütücülerinin spor etkinliklerine katılım düzeyleri ile yapmış olduğumuz araştırma sonuçları karşılaştırılabilir ve sonuçlar incelenerek spor etkinliklerine katılım nedenlerinin toplumlar arası değerlendirilmesi yapılabilir. Bu çalışma, gençlik ve spor alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşu yöneticilerinin spor etkinliklerine yönelimlerine dönük bazı sonuçlara ulaşmıştır. Gençlik ve spor alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının spor etkinliklerine yönelimlerini etkileyen başka faktörlerde vardır. Devam eden süreçte bu faktörlerle ilgili araştırmaların yapılması oldukça önemli görünmektedir. Bu yüzden çalışma, gençlik ve spor alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarıyla ya da yöneticileriyle ilgili diğer konularda da alan araştırmalarının yapılmasını ve sonuçlarının karşılaştırılmasını önemli bulmaktadır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The authors declare no potential conflicts of interest with respect to the research, authorship, and/or publication of this article.

Grant Support: The authors received no financial support for the research, authorship, and/or publication of this article.

Kaynakça/ References

- Bayhan, V. (2018). Gençliğin topluma katılma örüntüleri. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 6(14), 5-34.
- Çevik, H., Şimşek, K. Y., Mercanoğlu, A. O. ve Bayram, A. (2019). Spor etkinliklerine yönelim ölçeğinin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 10(2), 149-163. doi: 10.17155/omuspd.472169
- Ciriş, V. ve Başkonuş, T. (2020). Öğretmen adaylarının spor etkinliklerine yönelimlerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(2), 141-155.
- Delaney, T. (2015). *The functionalist perspective on sport from: Routledge handbook of the Sociology of sport*, Routledge.
- Devecioğlu, S. ve Çoban, B. (2005). Spor kulüplerinin sivil toplum örgütü olarak toplumsal işlevi, *Siyaset ve Toplum Dergisi*, (3), 181-191,
- Ekenci, G. (1997). İnsan ve çevre ilişkilerinin spor kulübü yönetimine etkileri. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(4), 35-43.
- Erözden, O. (2001). *STK'lar ve hukuki çerçevede yenilik talepleri üzerine notlar, merhaba sivil toplum*, (Der. T. Ulaş). Ankara: Helsinki Yurttaşlar Derneği Yayınları.
- Gökdağ, M., Türkmen, M. ve Akyüz, H. (2019). Okul yöneticilerinin kadınların spor etkinliklerine katılımlarına dair görüşlerinin incelenmesi (Bartın örneği). *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 29-41.
- Gürbüz S. ve Şahin, F. (2018). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: Felsefe, yöntem, analiz*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Karagüzel, D. (2019). *Bireylerin spora yönelik sağlık inançları ile sportif etkinliklere katılan kadınlara ilişkin görüşleri arasındaki ilişki*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kaypak, Ş. (2012). Yerel yönetimlerde katılımcı/müzakereci demokrasi sürecinde sivil toplum kuruluşlarının önemi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 8(17), 171-196.
- Kutlu, Ö., Kahraman, S. ve Dinçer, S. (2021). Demokratik kamu politikalarına sivil toplum katkısı: Konya STK platformu örneği. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F. Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 28(1), 140-167.
- Lewis, D. (2010). Nongovernmental organizations, definition and history. *International Encyclopedia of Civil Society*, 1056-1062.
- Monga, M. (2006). *Measuring motivation to volunteer for special events*. Event Management.
- Odmalm, P. (2004). Civil society, migrant organisations and political parties: Theoretical linkages and applications to the Swedish context. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 30(3), 471-489.

- Oldenboom, E. R. (2006). *Costs and benefits of major sports events, a case-study of Euro 2000, Meerwaarde Onderzoeksadvies*. Amsterdam.
- Özdemir, S. (2004). Kar amacı gütmeyen kuruluşlar ve sosyal refahın sağlanmasında artan rolü. *I. Ulusal Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: Küresel Demokrasinin Gelişmesi ve Katılım Sağlanması Açısından Sivil Toplum Kuruluşları*. Çanakkale.
- Piacentini, T. (2015). 'Missing from the picture? Migrant and refugee community organizations' responses to poverty and destitution in Glasgow'. *Community Development Journal*, 50(3), 433-447.
- Pons, F., Mourali, M. ve Nyeck, S. (2006). Consumer orientation toward sporting events: Scale development and validation. *Journal of Service Research*, 8(3), 276-287.
- Sanders, B., Phillips, J. ve Vanreusel, B. (2014). Opportunities and challenges facing NGOs using sport as a vehicle for development in post-apartheid South Africa, *Sport, Education and Society*, 19(6), 789-805.
- Stevenson, C. L. ve Nixon, J. E. (1972). A conceptual scheme of the social functions of sport. *Sportwissenschaft*, 2(2), 119-130.
- Talas, M. (2010). Çevre bilinci konusunda sivil toplum örgütlerinin önemi. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 2(3), 71-80.
- Tamer, M. G. (2010). Tarihsel süreçte sivil toplum, *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 27(1), 89-105.
- Turan, M. (2021). Giresun Gençlik Spor İl Müdürlüğü personellerinin spor etkinliklerine yönelim tutumlarının incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 22(1).
- Van Eyken, S. (2010). *A study of NGOs in the field of sport and development*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Katolieke Universiteit, Leuven, Belgium.
- Varol, R. (2017). *Üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumları ve kadınların spor etkinliklerine katılımlarına dair görüşlerinin incelenmesi (Bartın Üniversitesi örneği)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
- Willetts, P. (2002). What is a non-governmental organization?. UNESCO Encyclopaedia of Life Support Systems, Section 1 Institutional And Infrastructure Resource Issues, Article 1.44.3.7, Non-Governmental Organizations Oxford: Eolss Publishers. 20 Kasım 2022 tarihinde <https://www.ihnetwork.org/files/3.%20What%20is%20an%20NGO.PDF> adresinden erişildi.
- Yayla, A. (2022). *Spor hizmeti veren kamu kurum ve kuruluşlarına bağlı çalışanların spor etkinliklerine yönelim düzeyleri ve spora yönelik tutumlarının incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun.
- Yıldırım, M. (2003). Sivil toplum ve devlet. *CÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 27(2), 226-242.